

Nr 161.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till inventarier för sjökrigsskolan; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen 1941: 330 framlagt förslag medgav riksdagen (skrivelse nr 509), att Näsby slottsegendom vid Djursholm finge inköpas av staten för att tagas i anspråk för sjökrigsskolans räkning, samt anvisade i samband därmed medel för markförvärvet och för vissa byggnadsarbeten. För inventarier åskades i detta sammanhang icke något anslag. Vid anmälan av propositionen meddelade jag emellertid min

avsikt vara, att sedermera, efter utredning och förslag i ämnet av marinförvaltningen, återkomma till frågan om bestridandet av kostnaderna för erforderliga nya inventarier, för flyttning av äldre inventarier från skolans nuvarande lokaler på Skeppsholmen m. m.

Vid anmälan under punkten 78 i bilagan fjärde huvudtiteln till årets statsverksproposition av fråga om anslag till kasern- och förplägnadsutredning anförde jag, att för inredning av skolans nya lokaler, enligt vad som under hand från marinförvaltningen meddelats, ett belopp av sammanlagt 1,300,000 kronor vore erforderligt. Då utredningen i ärendet icke slutförts och framställning i ämnet ej heller föreläge, ansåg jag mig i dåvarande läge endast böra förutskicka, att förslag rörande medelsanvisning för ändamålet framdeles torde böra föreläggas riksdagen, sedan fastare hållpunkter vunnits för ett bedömande av medelsbehovet.

I skrivelse den 12 februari 1942 har *marinförvaltningen* — efter samråd med chefen för sjökrigsskolan — inkommit med utredning i sådant hänseende och därvid anført i huvudsak följande:

Vid uppgörandet av beräkningarna hade marinförvaltningen utgått ifrån att skolans nuvarande inventarier i första hand skulle tagas i anspråk för de nya lokalerna. Härutöver erfordrades emellertid tämligen vidlyftig nyanskaffning, delvis sammanhängande med att skolan från och med överflyttningen till Näsby komme att organiseras såsom internat. Kalkylerna hade uppgjorts på grundval av ett beräknat antal av 240 kadetter (aspiranter). De olika kostnaderna hade sammanförts under sju huvudgrupper enligt följande:

1. Intendenturmateriel.

Under denna rubrik hade sammanförts kostnader för möbler, gardiner, mattor, elektrisk armatur, köks- och servisutrustning, sängpersedlar och linne samt kontorsmaskiner m. m. enligt följande uppställning:

M a t e r i e l	Kostnad kr.
Möbler	317,557
Gardiner	28,443
Mattor	11,130
Elektrisk belysningsarmatur	31,732
Köksutrustning för matinrättning med 500 portioners kapacitet	100,000
Skåp av plåt för kläder, hemliga handlingar m. m. samt kassaskåp	21,900
Sängpersedlar och linne	58,725
Diverse inventarier, som kunna övertagas från slottets nuvarande ägare ..	3,000
Dammsugare	2,000
Kontorsmaskiner	8,000
Summa	582,487
eller avrundat	582,000

Vid beräkningarna av dessa kostnader hade marinförvaltningen anlitat biträde av expert från Aktiebolaget Nordiska Kompaniet. Standardmöbler hade beräknats komma till användning i så stor utsträckning som möjligt. I de för kadetter avsedda bostadsrummen hade det emellertid till följd av den ringa golvytan visat sig nödvändigt att göra britsarna, vilka jämväl

innehölle lådor för kläder, i specialutförande. Då antalet dylika britsar uppginge till ej mindre än 240, hade kostnaden för desamma kunnat beräknas bliva relativt låg.

2. Gymnastik- och idrottsmateriel.

Kostnaderna hade beräknats enligt följande:

Materiel eller lokal för vilken materielen avses	Kostnad kr.
Gymnastiksal	29,918
Fäktsal	19,530
Brottningsal	3,300
Boxningshall	6,885
Idrottsplan	3,100
Arbetskostnader	6,000
Båtar	29,630
Summa	98,363
eller avrundat	98,000

3. Sjukvårdsutrustning.

För anskaffning av sjukvårdsmateriel och inredning i sjukavdelningen beräknades ett belopp av 35,000 kronor.

4. Undervisningsmateriel.

Den nuvarande sjökrigsskolans innehav av undervisningsmateriel vore alldeles otillräckligt, vilket tidigare vid flera tillfällen framhållits av skolchefen. Med hänsyn till den utvidgning av skolan, som beräknades ske, vore det ofrånkomligt att utöka ifrågavarande materiel. Det alltmera ökade kursomfånget, som icke kompenseras genom motsvarande förlängning av undervisningstiden, hade även gjort det nödvändigt att på allt sätt söka effektivisera undervisningen. Askådningsmateriel vore otvivelaktigt ett viktigt led i sådant avseende. Härtill komme, att sjökrigsskolan med nuvarande be lägenhet i stor utsträckning utnyttjat den materiel, som finnes å örlogsstationen och örlogsvarvet i Stockholm. Dessutom avsåges den nya skolan att utnyttjas icke endast för kadettskolan, såsom fallet vore med den nuvarande, utan jämväl för aspirantskolan. Denna hade tidigare varit förlagd till Karlskrona örlogsstation, varvid undervisningsmateriel huvudsakligen lånats från olika där befintliga inrättningar. De nämnda omständigheterna hade samverkat till att chefen för sjökrigsskolan ansett sig böra anmäla betydande behov av undervisningsmateriel. För att begränsa kostnaderna hade emellertid marinförvaltningen beräknat, att såsom ersättningsmateriel i vissa förråd befintliga persedlar skulle kunna uppställas i sjökrigsskolan. För handvapensskjutning och handvapensexercis erforderliga vapen beräknades likaledes kunna utlämnas såsom lån från marinens förråd.

De sammanlagda kostnaderna för undervisningsmateriel beräknades till 249,000 kronor, fördelade på sätt närmare framginge av en särskild bilaga.

5. Diverse teknisk materiel.

För skolans utrustning erfordrades diverse teknisk materiel, såsom bland annat telefonväxel, kombinerad centralradio- och ordergivningsanläggning, ljudnormalfilmsanläggning, brandalarm- och flyglarmanläggning samt ur- och

rastsignalanläggning anordnad för tidsstämpling. Med hänsyn till den ganska omfattande båt- och artillerimateriel, som komme att finnas vid skolan och vilken borde kunna därstädes överses, ävensom för reparation av annan skolan tillhörig materiel syntes det ändamålsenligt att vid skolan funnes en snickarverkstad och en mindre, mekanisk verkstad. Av brandmateriel ansåge marinförvaltningen med hänsyn till skolans omfattning nödvändigt att räkna med en motorspruta med kärra och därtill hörande slangmateriel m. m.

Chefen för sjökrigsskolan hade anmält, att för skolan erfordrades 300 cyklar för att utbildningen och tjänsten i övrigt skulle kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. I första hand vore cyklarna erforderliga för förflyttningar mellan sjökrigsskoleetablissemnet och en för gemensamt bruk av skolan och Roslagens flygflottilj avsedd skjutbana vid Hägernäs. Med hänsyn till kostnaden för anskaffning av ett så pass stort antal cyklar ansåge marinförvaltningen, att antalet tills vidare borde begränsas till 160, eller det antal, som erfordrades för ett kompani.

Omfattningen av materielen samt beräkning av kostnaderna för densamma, sammanlagt 194,000 kronor, framginge närmare av en särskild bilaga till ämbetsverkets skrivelse.

6. Motorfordon.

Chefen för sjökrigsskolan hade beräknat att för skolan erfordrades en buss, två personbilar, en lastbil och en traktor. Mot antalet fordon, som överensstämde med det av 1941 års försvarsutredning beräknade, hade marinförvaltningen intet att erinra. Kostnaderna för anskaffning beräknades till 82,500 kronor.

7. Flyttningskostnader m. m.

För flyttning av den nuvarande skolans effekter samt för oförutsedda utgifter ansåge marinförvaltningen, att ett belopp av 59,500 kronor borde upptagas.

De sammanlagda kostnaderna bleve sålunda:

Intendenturmateriel	kronor	582,000
Gymnastik- och idrottsmateriel	»	98,000
Sjukvårdsutrustning	»	35,000
Undervisningsmateriel	»	249,000
Diverse teknisk materiel	»	194,000
Motorfordon	»	82,500
Flyttningskostnader och oförutsett	»	59,500

Kronor 1,300,000

Det sammanlagda beloppet överensstämde med det av 1941 års försvarsutredning beräknade.

Under åberopande av det anförda och under framhållande av önskvärheten att inom den närmaste framtiden få påbörja materielanskaffningen har marinförvaltningen hemställt, att 1,300,000 kronor måtte ställas till förfogande för ändamålet, varav 400,000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår och 900,000 kronor å riksstaten för budgetåret 1942/43.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 4 mars 1942 yttrat sig i fråga om posterna för intendentur- samt gymnastik- och idrottsmateriel ävensom beträffande flyttningskostnaderna m. m. och därvid anført i huvudsak följande:

Vid granskning av de till framställningen fogade specificerade kostnadsförslagen rörande ovannämnda poster hade byggnadsstyrelsen funnit att dessa i flera fall, särskilt med hänsyn till nu rådande statsfinansiella läge, borde kunna i avsevärd grad reduceras.

Intendenturmateriel.

Möbler. För dessa hade beräknats en sammanlagd kostnad av 317,557 kronor. Inom samtliga byggnader syntes möbleringen vara beräknad efter en alltför hög standard. Sålunda hade exempelvis för soffor och fåtöljer inom de till slottsbyggnaden förlagda lokalerna beräknats ett pris av omkring 600 respektive 400 kronor per styck, varjämte stolar inom dessa lokaler voro upptagna till ett pris av omkring 150 kronor per styck. Vidare torde avsevärda besparingar kunna vidtagas genom en enklare utformning av sovplatserna inom de 120 för kadetter avsedda bostadsrummen. Genom de förenklingar, som sålunda enligt byggnadsstyrelsens mening skulle kunna genomföras beträffande möbleringen torde kostnaderna kunna nedbringas till omkring 215,000 kronor.

Gardiner. Kostnaderna för dessa hade angivits till 28,443 kronor. Genom användande av enklare material och utförande torde detta belopp kunna nedbringas till i avrundat tal 20,000 kronor.

Mattor. Denna post, upptagen till 11,130 kronor, syntes kunna under nuvarande förhållanden utgå. Mattor för officersmäss och vissa hallutrymmen inginge i posten »Diverse inventarier, som kunna övertagas från nuvarande ägaren till Näsby slott».

Elektrisk belysningsarmatur. Genom användande av förenklade typer torde kostnaden för denna armatur kunna sänkas från 31,732 kronor till i avrundat tal 20,000 kronor.

Köksutrustning. Denna utrustning syntes vara beräknad i överkant och torde kostnaderna för densamma, 100,000 kronor, kunna reduceras med 10 procent till 90,000 kronor.

Skåp av plåt för kläder, hemliga handlingar m. m. samt kassaskåp. Beträffande denna post, som vore angiven till 21,900 kronor, torde det enligt byggnadsstyrelsens mening kunna ifrågasättas, huruvida det verkligen vore oundgängligen erforderligt, att varje kadett erhöle ett för hemliga handlingar avsett förvaringsskåp av plåt och om icke dessa handlingar skulle kunna förvaras i de för kadettrummen föreslagna skrivborden. I så fall skulle från ifrågavarande post kunna dragas den för dessa plåtskåp beräknade kostnaden å 12,000 kronor. Vidare torde en rabatt å 10 procent kunna påräknas beträffande kostnaderna för övriga skåp. Denna post skulle alltså i sin helhet kunna nedbringas till omkring 9,000 kronor. Byggnadsstyrelsen hade ifrågasatt att detta belopp skulle kunna ytterligare reduceras genom ett enklare utförande av de för kadetter och manskap avsedda klädskäpen, beräknade till 50 respektive 100 kronor per styck. Då sjökrigsskolan bestämt uttalat sig emot en sådan åtgärd, hade byggnadsstyrelsen emellertid icke ansett sig böra framställa något yrkande i detta avseende.

Sängpersedlar och linne. Beträffande de i denna post ingående kostnaderna hade byggnadsstyrelsen icke något annat att erinra än att å-priset för madrasser vore något högt tilltaget, men å andra sidan vore priserna å övriga föremål förhållandevis låga, varför styrelsen icke velat föreslå någon sänkning av denna post. Styrelsen ansåge sig dock böra framhålla, att det borde tagas under överbäggande, huruvida icke åtminstone i viss utsträckning handdukar och borddukar av annat material än tyg skulle kunna komma till användning, varigenom viss besparing eventuellt skulle kunna vinnas.

Diverse inventarier, som kunna övertagas från slottets nuvarande ägare. Denna post, som vore upptagen till 3,000 kronor, föranledde icke någon erinran från byggnadsstyrelsens sida.

Dammsugare. Icke heller beträffande denna post hade byggnadsstyrelsen något att erinra.

Kontorsmaskiner. Beträffande denna post kunde byggnadsstyrelsen icke göra något uttalande, då styrelsen icke hade möjlighet bedöma i vilken omfattning dylika maskiner vore erforderliga.

De av byggnadsstyrelsen enligt ovan föreslagna reduceringarna utgjorde sålunda för intendenturmateriel tillhopa 156,762 kronor, vadan återstoden utgjorde 425,725 kronor.

Gymnastik- och idrottsmateriel.

I denna post, som vore upptagen till 98,000 kronor, inginge ett belopp av 29,918 kronor för en gymnastiksal, vilket belopp syntes byggnadsstyrelsen alltför högt tilltaget och torde kunna minskas med omkring 30 procent till 20,000 kronor. Vad beträffade kostnaderna för fäktsal, brottningshall, boxningshall och idrottsplan ävensom delposten arbetskostnader torde desamma kunna reduceras med 10 procent eller med sammanlagt omkring 3,900 kronor. Beträffande delposten å 29,630 kronor för båtar kunde byggnadsstyrelsen icke göra något uttalande. Med de ovan angivna reduceringarna skulle posten för gymnastik- och idrottsmateriel minskas med i avrundat tal 14,000 kronor till 84,000 kronor.

Flyttningskostnader och oförutsett.

Denna post vore upptagen till 59,500 kronor, varav enligt uppgift omkring 35,000 kronor hänförde sig till flyttningskostnader och omkring 25,000 kronor till oförutsedda utgifter. Beträffande flyttningskostnaderna hade byggnadsstyrelsen för sin del icke något att erinra men ansåge det för oförutsedda utgifter angivna beloppet böra kunna reduceras i förhållande till de av byggnadsstyrelsen ovan angivna reduktionerna av vissa utgiftsposter och övriga eventuellt möjliga kostnadsbegränsningar.

Beträffande övriga poster ansåge sig byggnadsstyrelsen icke kunna göra något uttalande; i fråga om motorfordonen ville styrelsen dock ifrågasätta, huruvida icke genom användning i större utsträckning av tågförbindelser och cyklar motorfordonens antal skulle kunna ytterligare nedbringas.

Ehuru såsom marinförvaltningen framhållit sjökrigsskolans nuvarande inventarier i största möjliga utsträckning böra komma till användning i de nya lokalerna, torde på av ämbetsverket anförda skäl en avsevärd nyan-skaffning bliva oundviklig. Jag finner emellertid i likhet med byggnadsstyrelsen, att de av marinförvaltningen beräknade kostnaderna böra kunna begränsas utan att berättigade krav eftersättas.

Posterna för intendenturmateriel samt gymnastik- och idrottsmateriel torde sålunda kunna i anslutning till byggnadsstyrelsens beräkningar minskas med i runt tal 175,000 kronor. För undervisningsmateriel har begärts ett belopp av 249,000 kronor, uppdelade på ett antal delposter, av vilka de största äro 74,670 kronor för materiel till undervisning i navigation, 48,500 kronor för torpedlära, 32,000 kronor för förbindelselära och signaltjänst. Ehuru såsom marinförvaltningen anført den nuvarande undervisningsmaterielen är tämligen bristfällig och i viss utsträckning erhållits såsom lån från örlogsstationerna, vilket icke torde kunna ske i fortsättningen, synes dock det nu

äskade anslaget vara väl högt. Under erinran att i årets statsverksproposition förordats en höjning med 11,000 kronor av marinens löpande anslag till undervisningsmateriel m. m., vilken höjning i huvudsak avses skola komma sjökrigsskolan till godo, vill jag för egen del tillstyrka, att ett belopp av 220,000 kronor i första hand beräknas för denna engångsanskaffning av undervisningsmateriel. Med stöd av vunnen erfarenhet torde sedermera, om så visar sig oundgängligen nödvändigt, ytterligare medel kunna anvisas för ändamålet. Marinförvaltningen har i likhet med 1941 års försvarsutredning funnit skolan vara i behov av en buss, två personbilar, en lastbil och en traktor, till en beräknad sammanlagd kostnad av 82,500 kronor. Chefen för sjökrigsskolan har i en av försvarsdepartementet infordrad promemoria närmare motiverat ifrågavarande behov. Med tanke på skolans gynnsamma läge ur kommunikationssynpunkt och då under för handen varande omständigheter sträng återhållsamhet måste iakttagas och dessutom trafiken med motorfordon bör i möjligaste mån inskränkas, vill jag tillstyrka, att till en början endast en lastbil anskaffas. Härutöver torde möjligheter föreligga att begränsa utgifterna för anskaffning av sjukvårdsutrustning och diverse teknisk materiel, varförutom en beskränning av det för oförutsedda utgifter beräknade beloppet torde kunna ske. Anskaffning av cyklar åt skolans elever på statsverkets bekostnad synes icke böra ifrågakomma.

Med hänsyn härtill beräknar jag medelsbehovet till i avrundat tal sammanlagt 1,000,000 kronor. Jag utgår emellertid från att dispositionen av dessa medel icke bör av Kungl. Maj:t bindas genom detaljföreskrifter utan att det skall ankomma på marinförvaltningen att fördela anslagsmedlen på sätt efter närmare prövning befinnes lämpligt. Härvid bör vad angår anskaffning av möbler och dylikt samråd äga rum med byggnadsstyrelsen.

1941 års försvarsutredning har beräknat, att det nya etablissemnet skall kunna tagas i bruk redan under budgetåret 1942/43. Med hänsyn därtill torde det vara lämpligt att 400,000 kronor av det av mig förordade beloppet i enlighet med marinförvaltningens förslag anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Inventarier för sjökrigsskolan* anvisa
- dels å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett *reservationsanslag* av 400,000 kronor,
- dels ock för budgetåret 1942/43 ett *reservationsanslag* av 600,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sigurd Lind.